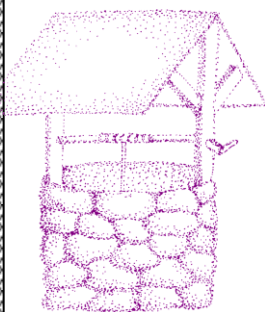

דמשק אליעזר

יו"ל ע"י וועד להוצאת כתבי ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

בן מוה"ר רבי יצחק נפתלי קנאפפלער זצ"ל, אבדק"ק טשילע יצ"ו, ומח"ס "קני המנורה"

ונכד הגה"צ ר' רפאל אהרן קנאפפלער זצוק"ל הי"ד, אבדק"ק טייניע, ומח"ס "מנורת אהרן"

גליון בדברי תורה ובהלכה ואגדה, פנינים יקרים לכבוד שבת קודש וכו' ובדברים העומדים ברומו של עולם

• עש"ק פרשת מטות מסעי, כ"ו תמוז - תש"פ לפ"ק - שנה ז' גליון כ"ב (קמ"ג) •

תוכן הענינים:

[א] תשובת ש"ב הרה"ג ר' אשר עקשטיין שליט"א,

דומ"ץ בעלזא - בארא פארק, ויו"ר מערכת הכשרות, ומח"ס "תוספות שבת הארוך", וש"ס.

[ב] תשובת הרה"ג ר' יוסף יצחק ראזענפעלד שליט"א, חבר הביד"צ "שבט הלוי" מאנסי,

ומח"ס "הפרשת חלה", "הדלקת הנר", ועוד כמה ספרים חשובים - מאנסי ניו יארק.

[ג] הערה לגליון הנפלא "נימוקי הלכה" - מאת הרה"ג ר' ברוך מיללער שליט"א,

מחשובי רבני כולל תורה ויראה דרבינו יואל מ'סאטמאר - וויליאמסבורג.

[ד] הערה לקובץ "אמרי קודש" - דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א.

[ה] הערה מאת הרה"ג מוה"ר חיים ארי' ליפשיץ שליט"א,

מגיד שיעור בבית המדרש באבוב, לבעלי בתים כשתי שעות בבוקר ושתי שעות בלילה בכל יום ויום.

[ו] תפלה על פתיחת השערים של המדינות, מאת הרה"ג ר' יוסף יצחק ראזענפעלד שליט"א.

[ז] תשובת הרה"ג ר' אברהם צבי פריעדמאן שליט"א,

דומ"ץ דק"ק אור פני יהושע גאלאנטא, מח"ס אוצר הלכות י' חלקים, ברוקלין נ"י יע"א.

הערות והארות מתקבלות בחיבה

- ❖ Adress: Rabbi Alexander Knopfler
1564- 48 Street • Brooklyn N.Y. 11219
- ❖ Tel: (917) 755-4864 • Fax: (718) 437-3388
- ❖ Email: 7554864@gmail.com

• מודעה נחוצה •

המערכת מקבלת ע"ע להדפיס דרשות גדולי הרבנים, אדמורי"ם, דיינים, וראשי ישיבות שליט"א, בענינים העומדים על הפרק

אשר אנשיל עקשטיין

דומ"ץ קהל מחזיקי הדת בעלזא ארה"ב

Rabbi Usher Eckstein

691 Dahill Road

Brooklyn NY 11218

בס"ד.

ו' תמוז תש"פ לפ"ק.

אמע"כ ידידי ש"ב המזכה הרבים הרה"ג ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א.

אחדשה"ט באה"ר.

ראשית תודה על הקונטרסים מלאים תוכן המגיע אלינו תמידים כסדרן, והשי"ת יעזרכם להמשיך בעבודת הק' מתוך ברהגוה"נ, וכט"ס.

בענין להדליק נר יאהרצייט אחר התפילה ואמירת אתה קדוש - האם לחוש לדברי הזוה"ק שאין לעשות מלאכה מלאכה טרם הבדלה על הכוס (וכבר העיד המג"א רצ"ט ס"ק י"ז שלא ראיתי נהוג כן), נראה שהזוה"ק מיירי בזמן (ובמקומות שנהוג עתה) לעשות הבדלה על הכוס בבית המדרש אזי ההבדלה נחשב כחלק מהתפילה, ברם לאותן שנוהגים להבדיל בביתם, אין קפידא בכלל לעשות מלאכה אחר גמר התפילה, וכדפשוטות השו"ע והרמ"א ס' רצ"ט.

ומה שהבאת מכמה גדולים זי"ע שהקפידו שהאשה מדליק נר הבדלה - הרי"ז זהירות ומילי דחסידותא, ולא הוראה לרבים.

וידועים דברי המג"א ס' ר"ה סק"כ בשם הכ"ה דבמקום שיש מח' בין הפוסקים והמקובלים (ר"ל זוה"ק, ע' אג"מ או"ח ח"ד סימן ג"א), שהעיקר כדברי הפוסקים - ולחומרא כהמקובלים, נמצא דעיקר כדברי הפוסקים ס' רצ"ט שאחר ואתה קדוש שוב אין איסור בשום מלאכה - והגם דהזוה"ק שם מחמיר - ולחומרא נקטינן כהמקובלים - מ"מ נוכל לפרש דברי הזוה"ק ע"פ מ"ש לעיל דמיירי על הבדלה בבית הכנסת - ולא הבדלה בבית, או לפרשו כדברי הערוה"ש ס' רצ"ט סע' כ"ג דכוונת "עד" הבדלה ולא עד בכלל, עיי"ש שהביא ראיה לדבריו.

עכ"פ הרוצה לעשות מלאכה וכ"ש להדליק נר יאהרצייט שענינו להקדימו, יש בו כדי סמיכה לכתחילה.

ועי"ז באעה"ח לכבוד התורה ולומדיה.

בידידות

אשר אנשיל עקשטיין

א"ז"ל: ברכות השחר לניעור בלילה עש"ק י"ט מר חשון תשי"ג. לכבוד ידידי הרה"ג ר' בנימין זאב צוקער (שליט"א) [זצ"ל]. בשאלתך כיצד פסק המ"ב גבי ניעור בלילה לא יברך בבוקר ברכות אלקי נשמה, ברכות התורה וברכת המעביר שינה והא ענין זה הוא מחלוקת הפוסקים, וכתבו האחרונים בריש ה' תפילין שכל מקום שיש מחלוקת הקבלה תכריע, והאר"י ז"ל כתב שיש לברך.

הנה פשוט שהקבלה תכריע הוא ס' הזוהר והתקונים שהם דברי תנאים אבל כתבי האר"י ופע"ח אף שגדול מאד, הוא כאחד מכל הפוסקים שרשאין לחלוק עליו אף בדברי הקבלה ולא לנו יתמי דיתמי לומר מי גדול ממי לכן אין דבריו מכריעין יותר מכל רבותינו וא"כ כיון שאיכא פלוגתא הא ספק ברכות להקל ולכן טוב לשמוע אותן מאחר ולכוין לצאת ואף שלא יצא לדעת הלבוש אין בזה עצה אחרת.

יוסף יצחק ראזענפעלד

חבר הניד"צ "שבת הלוי" מאנסי

ומח"ס "הפרשת חלה", "הדלקת הנר", ועוד כמה ספרים חשובים

מאנסי ניו יארק

בס"ד

ערש"ק פ' פנחס שנת תש"פ לפ"ק

לכבוד האי גברא יקירא מרביץ תורה וקדושה

כבוד הרה"ג ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א.

כדי לעשות רצון תלמיד חכם כמותכם, יצאתי מגדרי ואני כותב לכם בחפזון בלי עיון בספרים, תשובה קטנה על שאלתכם ששאלתם אותי היום.

אם אחד מבקש שיתנו לו כוס מים לשתייה ביום תענית ציבור, אם מחוייבין לשאול אותו אם יש לו היתר לשתות.

לענ"ד אין לשאול אותו כי כל יהודי יש לו חזקת כשרות, ואם הוא שואל מסתמא יש לו היתר מרב, או שמרגיש שצריך לו לשתות לבריאותו.

ואפשר יש להביא ראי' ממ"ש הפוסקים שביום תענית ציבור במנחה אין צריכין לשאול אדם שרוצין לכבדו בעלי' לתורה אם התענה היום.

וכן בחוה"מ אין צריכין לשאול מי שבא לקנות מחנות אם הוא קונה אותו לצורך המועד, כמו כן כאן בטוחני שכבודו שאל ג"כ מרבנים אחרים גדולים ממני.

כתבתי הנלענ"ד.

השי"ת יעזור שתוכלו להמשיך בעבודתכם הקודש בבריאות השלימות.

יוסף יצחק ראזענפעלד

נ.ב. שלחתי ג"כ תפלה שחיברתי אפשר יהיה לתועלת.

הנ"ל

ערש"ק פ' פנחס אחצ"ה.

הוספה למה שכתבתי בחפזון לפני צהרים בדיני "לפני עור לא תתן מכשול".

יש כלל דאם יכולין לתלות שישתמש במה שנותנין לו בהיתר, אין בו משום "לפני עור", למשל אחד בא לקנות קדירה, אין בו משום "לפני עור", אף שיש חשש שישתמש בו לאיסור, אין בו איסור לפני עור למזכרו לו, כיון שיכולין לתלות שישתמש בו בהיתר. וכך כן בנתינת מים ביום התענית.

תפלה מהרה"ג הנ"ל על פתיחת השערים של המדינות

ברוך אתה אבינו מלך העולם
אשר בראת שמים וארץ ימים וגבולם

תכנת מדינות ושערים וגבוליהם
גלוי וידוע לפניך, שאם יפתח גבוליהם או פיהם של הארץ והימים

או יסתם שערי מדינות וגבוליהם
ובני אדם לא יוכלו לעבור כפי רצוניהם

קשה להתקיים כך בעולמך ולעבדך
ולקיים מצות פרו ורבו שציוית לעמך

אנא הושיעה נא
ויתגוללו רחמיך על בניך

שהשערים וגבוליהם של המדינות יפתחו
בדי שהחתנים והפלות במהרה ישמחו

ויעמדו בתים נאמנים לכבודך
ותכפר עוונותינו שנוכל לדבק בך וביראתך

וסלק חללים רעים מעולמך
בדי שישמע קול תורה ותפלה בהיכלך

ושלא יצטרכו עמך בית ישראל להסגר בבתיים
גם לא ללבוש מסוה על פניהם

שזה קשה מנשוא לפי רוחיהם ונוכל להודות לך יומם ולילה
ברוך אתה שומע תפלה:

הערת הרה"ג ר' חיים ארי' ליפשיץ שליט"א

[נערך מפי השמועה]

בס"ד

אל מעלת כבוד

הרה"ח מוה"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א.

ראשית דברי אפתח בהודעותא על הקונטרס הנפלא "שבחו של אהרן", בו נלקטו הרבה פירושים מראשונים ואחרונים בדברי רש"י (בהעלותך ח, ד. בשם הספרי ח, ה) ויעש כן אהרן "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", והדברים ערבים ומתוקים אשרי לך ואשרי חלקך.

ועתה באתי בדברי תורה שהאריך במה דמשמע מדברי חכז"ל (ראש השנה כא:) שמשו רבינו ע"ה לא זכה לשער הנו"ן, אמנם יש חבילות ראיות מדברי חכז"ל, שכן זכה לאיזה בחינה של שער הנו"ן ג"כ, והבאת ע"ז חבילות חילוקים בזה, ובאות ט' כתוב בזה"ל: ובדרך אפשר נ"ל, בהקדם מה שראיתי בספר הנפלא דורש טוב (אופן נ') דבשבת מתעורר שער הנ'. והנה כתב שם להלן, דשבת הוא יומו של משה, עיי"ש בטעמו. ולענ"ד אפ"ל בפשטות, דהת"ח הוא בחינת שבא דכולא שתא וכמש"כ בזוה"ק, ומשה רבינו ע"ה הוא שורש הנשמות של כל הת"ח, וא"כ משה רבינו ע"ה הוא בודאי תמיד בבחינת שבת, וא"כ מובן שזכה תמיד לשער הנו"ן. - ולולא דמסתפינא אמינא דאפ"ל שבשעה שעלה משה למרום והיה שם בין מלאכי השרת אז זכה למדריגה זו, וא"כ לא קשה מדברי הש"ס, דהגמרא איירי כשהיה בין שוכני בתי חומר, וכל הספה"ק איירי כשהיה בשמים ממעל, ע"כ.

ויש להביא ראיה לדבריק, ממה דכתיב בספר תהלים (כד, ג) **מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְיִמִּי יִקְוֶם בְּמִקְוֶם קְדָשׁוֹ**, דמלת "מי" עולה בגימטריא מספר חמשים, ובא לרמז כי כשעלה בהר לעלות בשמים אז השיג בחינת מ"י, דהיינו שער החמשים, אבל בעוה"ז השיג רק מ"ט שערי בינה.

חיים ארי' ליפשיץ

הערה לקובץ אמרי קודש – שבועות תשע"ט

מאת הר"ג ר' ברוך מיללער שליט"א

מחשובי רבני כולל תורה ויראה דרבינו יואל מ'סאטמאר – זייליאמסבורג

[א]

אל מעלת כבוד הר"ג המזכה את הרבים

מוה"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א.

אחדשה"ט. לנכון קיבלתי החבילה הגדולה, ובתוכו כל קובצי אמרי קודש שיצאו לאור עולם מאז התחלת המגיפה ל"ע בשלהי חודש אדר עד עתה, וכן גליון נימוקי הלכה וגליוני דמשק אליעזר ושאר ענינים נפלאים, ועל של על עתה באתי להאיר ולהעיר על קובצי אמרי קודש, וזה החלי בעזר צורי וגואלי.

בקובץ אמרי קודש לחג השבועות תשע"ט, בענין שראוי לאחוז בשתי מדות הפכיות של ענוה וגאווה, עיין עוד בספה"ק זרע קודש פר' לך עה"פ לך לך מארצך, וזלה"ק:

לך לך מארצך כו'. כי אברהם אבינו ע"ה היה משוטט ומחשב במחשבתו תמיד שפלותו, וחשב בדעתו איך יכול אני להיות צדיק גדול בשלימות, ושעל ידי יתפרסם קדושתו ית"ש כרצוני ותשוקתי, ואני בא מארץ מולדתי מעיר כשדים אנשי רשע, ומולדתי ומשפחתי ואבותי המה עובדי עבודה זרה, ואיך אפשר לאיש כזה להיות צדיק וקדוש כ"כ, ובאמת אף שטוב מאוד שהאדם יחשוב שפלותו ולבוא למדת הכנעה וענוה, עם כל זה ויגבה לבו בדרכי ה' כתיב (דה"ב יז, ו), כי לעבודתו ית"ש צריך האדם להרחיב דעתו, ולהגביה את עצמו. ועל ידי מה יהיה הדרך לזה להגביה דעתו, - אם שפלותו והכנעתו הקבועה בלבו הוא על דרך זה - כיון שיודע שאין שיעור וערך וסוף לחסדו ורחמנותו ית"ש, ואם אמר האדם כנ"ל שאנכי מחמת שבאתי מדור ומשפחה ואבי שהם רשעים, או מחמת שכבר אני בעצמי עשיתי הרבה עבירות, על ידי זה אי אפשר לי להיות צדיק גדול כל כך, א"כ אם יאמר כן, נותן ח"ו גבול וערך וסוף לרחמנותו ית"ש, ובאמת לא כן הוא כנ"ל על דרך (תהלים קל, ד) כי עמך הסליחה למען תורא, ובזה נתרחב דעתו ומחשבתו ונתגדל תשוקתו לעשות רצונו יתברך, ובוטח בו יתברך שברוב רחמנותו ורצונו להטיב לברואיו, יעזרנו לעבודתו, אף שהוא מאוד בשפל המדרגה, כדי להטיבו באחריתו:

וזהו שלמד השי"ת לאברהם, לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, כנ"ל שאתה עוסק במחשבה זו שאתה שפל מאוד מחמת שביאתך הוא מהם כנ"ל, סלק המחשבה הזאת מעצמך ותגבה לבך בדרכי ה', ויתפרסם על ידך קדושתך כרצונך, כי כל תשוקתו ורצונו של אברהם היה להמשיך קדושתו ית"ש, ולהמשיך החסדים העליונים לעולם הזה, ולכן נקרא אברהם, כי יש בעולמות עליונים בחינות עליונות ראשונות שנקראים אב, כי הם בחינת מחשבה עליונה, ואבות מכלל דאיכא תולדות שהמחשבה היא אב למעשה, כי לכל דיבור ולכל עשיה קדמה מחשבה, שמוליד את הדיבור והמעשה ההוא, ואלו המדות העליונות שנקראים אב, הם הנקראים שלשה ראשונות, עכלה"ק. [יעויין עוד שם שהארריך].

[ב]

עוד שם בעמוד ח', בענין שלא להתקרב לרשעים להתחבר עמהם בצוותא חדא, ואף שכוונתו להלעיג עליהם או להוכיחם על פניהם, עכ"ז יתרחק מהם לגמרי, פן יכשל וילכד ח"ו.

ראה זה פלא מצאתי במדרש קהלת רבה, באותו יום ובאותו זמן שלמדתי הדברי תורה הנ"ל, שמבואר במדרש הנ"ל דלא זו אף זו שיכול להיכשל ולהילכד במצודתם ח"ו, אלא אף גם זאת באופן שהצליח להוכיחם ולנצחם אפ"ה לא ימלט שלא יתדבק בו מקליפותם, וכמאמר העולם "א בעזעם וואס קערט ווערט שמוציג", וזה לשון המדרש (קהלת רבה פרשה א' סימן כ"ה):

ר' יהודה בן נקוסה היו המינין מתעסקין עמו היו שואלים אותו ומשיב שואלין אותו ומשיב, אמר לון על מגן אתון מגיבין אתון נעביר בינינן דכל בר נש דנצח חבריה יהא פצע מוחיה דחבריה בקורנם והוא נצח לון ופצע מוחיהון עד דאיתמלאון פיצעין פיצעין, וכיון דאתא אמרין ליה תלמודיו רבי פייעוך מן השמים ונצחת, אמר לון ועל מגן לכו והתפללו על אותו האיש ועל אותה החמת שהיתה מלאה אבנים טובות ומרגליות אבל עכשיו מלאה פחמון.

ובזה אצא ואומר שלום רב

הק' ברוך מיללער

הערה על גליון הנפלא נימוקי הלכה

בדין עשרה לכל דבר שבקדושה, ותפלה בעבור (ח"א) – גליון פ"א

מאת הרה"ג ר' ברוך מיללער שליט"א

מחשובי רבני כולל תורה ויראה דרבינו יואל מ'סאטמאר – וויליאמסבורג

[א]

בפרק א' אות ג' כתוב בזה"ל: צריך אדם להשתדל בכל כחו להתפלל עם הציבור, ואיתא בזה"ק שהמבטל תפילה בציבור בשביל סיבה קטנה, חייב נידוי על ביטול קדיש וקדושה וברכו.

הנה עיין בשו"ת מנחת יצחק ושו"ת אגרות משה, שמוכיחין דאינו רק השתדלות לבד, אלא חיוב, דאל"כ אין חיוב לילך ד' מילין.

[ב]

בסוף הערה י"ח כתוב בזה"ל: ועי' בשו"ת שבט הלוי (ה"ד סי' י"א) מה שמבאר דברי החת"ם, ובא"ד כתב וז"ל, ראיתי להגר"מ פיינשטיין בשו"ת אג"מ (ח"ג סי' מ) שהביא דברי חת"ם, וכתב עליהם שהם דברי טעות, והוסיף לכתוב שהם דברים מוטעים ושאינן זה מדברי החת"ם, ובמחכ"ת פליטת קולמס הוא, וכל המכיר בסגנון התשו"י יכיר מיד שהם דברי החת"ם עצמו כו'.

וע"ע בשו"ת תשובות והנהגות (ח"א סי' ק') שהביא ראייה מהרמב"ם כהחת"ס, ועיי"ש מה שכתב לחדש בדעת החתם סופר.²

[ג]

בפרק א' אות י"א: אם יש רק ששה מתפללים, והשאר כבר התפללו ורק מצטרפים למנין, יש מי שאומר דאע"פ שאומרים קדיש וקדושה, מ"מ אין להם מעלת תפלה בציבור, עד שיהיו עשרה מתפללים, ויש חולקים ע"ז, ולכתחילה יש להחמיר בזה היכא דאפשר.

ובהערה כ"א [על היש חולקים]: כ"מ בשו"ת מהר"י שטייף (סי' רע"ט), ובשו"ת שבט הלוי (ה"א סי' ב'), ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' ז' וט', וה"י סי' ק"ז) ע"ש.

שאלה: תפלה בלחש עם ש"ץ

² וז"ל:

בחזו"א או"ח סימן י"ט אות ז' דעתו שתפלה בלחש עם הש"ץ חשיב תפלה בציבור ממש, ע"ש. וכן ב"אשל אברהם" (בוטשאטש) סימן נ"ב סק"א דעתו שאם יכול להתפלל עם הש"ץ די בכך, כשיש תשעה עונים ומכוונים לברכותיו ואין צורך לדלג מזמורים להגיע לתפלת לחש עם הציבור, ע"ש. ולדעתי תלוי אם יש עשרה שומעים כל מלה ומלה זהו תפלת הציבור, ואדרבה עדיף מתפלה בציבור בלחש שמתחילים יחד אבל אין מתפללים יחד במילה, אלא דמהני משום דהעת רצון נמשך, והראיה מתוס' בברכות דף ז' ע"א ד"ה אלמלא, ומדה טובה מרובה, ע"ש. משא"כ כשעשרה מתפללין ע"י ששומעין מן הש"ץ כל התפלה זהו תפלת הציבור ממש, וכמבואר ברמב"ם רפ"ו מהל' תפלה, וע"ע מש"כ במועדים וזמנים ח"א סימן ז' להוכיח כן.

ובזמנינו אינו מצוי שיש עשרה שומעין כל מלה ומלה, אף שאז מעלת התפלה רבה, לא עדיף חזרת הש"צ כתפלה בציבור, לכן היום חזרת הש"ץ לא נקרא תפלה בציבור, ובליקוטי שו"ת ה"חתם סופר" (מכת"י) (ג) שחזרת הש"ץ הוא עיקר תפלת הציבור, וכמבואר ברמב"ם פ"ח מהל' תפלה ה"ב ולא כשעשרה מתפללין יחד בלחש כמו אצלנו, שזהו תפלה בציבור ולא תפלת הציבור דמעולה יותר, ודבריו ברורים ונכונים, וכ"כ הגרי"א זצ"ל בבאר יצחק ס' ד', והחזו"א בס' י"ט סק"ז, ובחנם ראיתי שהשיגו עליו. ומה שהקשו עליו מסימן ק"ט סעיף ב' דכתב הרמ"א דלכתחלה לא יתחיל עם הש"ץ, עד אחר שאמר קדושה והא - ל הקדוש ע"ש, אך באמת שם הקושיא בל"ה תמוה דלמה יצטרך לומר נקדישך, לפני שמר"ע ולא יועיל מה שיאמרנו בתפלתו עם הש"ץ, ועיין בערוך השולחן שם, שמצא בדפוס מדוייק דהגהת הרמ"א קאיי אסעיף ג' דשם מיירי שלא יוכל לענות הקדושה כלל דאז קדושה עדיף מתפלה בציבור, ע"ש, וא"כ ליכא לאוכוחי מידי, ורק בזמנינו שמצוי שאין עשרה שומעין כל תיבה לצאת לא מעולה כ"כ, והעיקר היום תפלת יחידים בלחש בציבור שמתקבלת יותר אף שלא מעולה כעשרה מתפללין ביחד ממש, אבל מעיקר הדין אם באמת תשעה שומעין חזרת הש"ץ כולה ממש ואחד מתפלל זהו תפלת הציבור וליכא דעדיף ממנו, וכמבואר בשו"ת חת"ס הנ"ל, וכמבואר בלשון הר"מ הנ"ל דמיירי שא' מתפלל וט' שומעים.

וברם בספר התפלה בציבור (רפ"ב) ציין לפמ"ג בסימן ק"ט (א"א סק"ד) דכתב דנראה דכשש"ץ מתפלל אין זה תפלת הציבור יעו"ש, וכ"כ בסוף סי' נ"ב, ועי' עוד בפמ"ג סי' רל"ו, ותמוה דכשיש ט' שומעין הרי שומע כעונה ולמה לא יחשב תפלת הציבור וכמבואר בר"מ הנ"ל, ועיין עוד מש"כ בענין זה בספר הלכות הגר"א ומנהגיו בסימן צ"ב יעו"ש, גם בספר שיחות החפץ חיים זצ"ל מבנו, מביא שהחפץ חיים על הרוב היה מתפלל י"ח עם הש"ץ ע"י ש'.

ובספר "צבי וחמיד" (סימן ט') מביא הוראת הגאון רבי צבי הירש רבינויץ זצ"ל אב"ד דקאוונא שאין היתר אלא כשעובר זמן תפלה, אבל בלי זה לא הותר עם ש"ץ, ולדברינו אם תשעה שומעין ועונים כדין מותר להתפלל עם הש"ץ ובלאו הכי לא חשיבי תפלה בציבור, עכ"ל.

הוספת המגיה והמעתיק: ועיין עוד בדבריו (ח"ג סימן ל"ג) שכתב וז"ל: אגב, במק"א דנתי על מקום שמתפללין בציבור רק שלא מדקדיקין שיהיו דוקא עשרה מתפללין יחד, אלא מספיק להם ששה מתפללין וד' משלימין, והנה ידוע דעת מרן הגריז"ס זצ"ל (הגאב"ד דבריסק) שבכה"ג לא נקרא תפלת הציבור, רק בעשרה מתפללין יחד, ודייק כן מלשון הרמב"ם (פ"ח תפלה ה"ד) שצריך עשרה שומעין דוקא שאז איכא עלייהו שם ציבור, ואפילו אם מקצת כבר התפללו כששומעין עכשיו יחד מהש"ץ את התפלה נקרא אז תפלת הציבור, דהעשרה חשובים כעסוקים בתפלה, אבל לא מספיק לתפלה בציבור ששה עם ד' משלימין, דצריך עשרה משתתפין בתפלה דוקא, והארכנו בזה במק"א. ויש גאוני עולם זצ"ל החולקין בזה ודעתם שמדין רובו ככולו מהני גם לענין תפילה בציבור, ואני רגיל בעזהש"י"ת לחלק בזה, שאם הארבעה עכ"פ עסוקים בתפילות, אפילו באשרי ובא לציון, חשיב עשרה מתפללין יחד ושכינה עמהם וכמבואר בצל"ח ברכות (ו א), שאפילו אומרים אשרי ובא לציון והוא מתפלל נקרא תפלת הציבור

ועיין בביאור הלכה (ריש סימן קמ"ג) שדן בזה גם לענין קריאת התורה, ומסיק דדי בששה¹.

הוספת המגיה והמעתיק; ועיין עוד מה שהאריך בזה בשו"ת בצל החכמה (חלק ד' סימן קל"ה).

[ד]

בפרק ג' אות י' כתוב בזה"ל: הדר בעיר גדולה, והביהמ"ד רחוק מביתו מיל או יותר, מ"מ צריך לילך לביהמ"ד להתפלל בעשרה, ולא נאמר שיעור מיל הנ"ל אלא חוץ לעיר.

ובהערה ס' איתא: כ"כ בתשו' בנין עולם (סי' ג') דהשיעור מיל אין חושבין מביתו, דא"כ עיר גדולה כאנטוכיא והביהמ"ד יהי בעיר רחוק מביתו מיל, לא יהא צריך לילך, אלא העיקר לחשוב שיעור מיל כמו בשבת חוץ לעיר, דשיעור מיל סמוך לעיר בתר עיר גריר, ע"ש. והו"ד בכה"ח (אות ק"ז).

מפורש להיפוך בביאור הלכה סימן צ"ב עיי"ש¹.

ומתקבל טפי, אף שודאי כשיש עשרה שמתפללין שמונה עשרה עדיף, אבל אם ד' המשלימין אינם מתפללים כלל אלא משוחחים ביניהם בדברי חול וששה מתפללין, לא מועיל להתקבל כתפילת הציבור, הואיל ואין העשרה עסוקים בתפלה, ע"כ לא יצאו חובת תפלה בציבור, ולכן נאה הדבר ויאה שעכ"פ יתעסקו גם הם בתפלות או באמירת תהלים, דאז יש עשרה המתחננים לאלקינו ית"ש, והוי אז שעת רצון יותר. ורק בפורס על שמע לקדושה לבד יש אומרים שחוזר אף בששה לבד בכל אופן אף על פי שהשאר אין עסוקין בתפילה, וכן לענין קריאת התורה דעת מרן הגריז"ס זצ"ל דבענין עשרה שלא שמעו ורק בכה"ג נתחייבו, ובזה לא אמרינן רובו ככולו, ורוב האחרונים העלו דבששה מספיק שרובו ככולו וכן המנהג, וזה תלוי בביאור דברי הר"ן בשם הרמב"ן פ"ק דמגילה [ג]. ברי"ף ד"ה אמר ואכ"מ], ונראה שעכ"פ ישמעו כולם את קרה"ת, שהקריאה היא לעשרה ולא יעסקו בשום דבר אחר, ובזה חשוב שכולם משתתפין בקריאה, עכ"ל.

² הערת המגיה והמעתיק: שם אינו דן להדיא בנידון זה, רק אי מותר להתפלל בששה מתפללים או לא, כי זה לשונו שם באות א': בדין תפלה בציבור אם בעינן עשרה מתפללים בפועל כאשר הביא כב' מהחיי"א או דסגי בששה מתפללים. הנה דברי המג"א סי' ס"ט ס"ק ד' כמפורש דסגי בששה מתפללים בפועל בתפלת ציבור בלחש ואח"כ חזרת הש"ץ כדין תפלת ציבור, וכן פסק שם למעשה בשו"ע הרב, וכן ראיתי מכבר בשו"ת אמרי יושר ח"ב סי' ט' פסק כן להלכה ועוד ואין בכחנו לדחות שיטת המג"א בלי טעם מספיק, ופשוט דבעינן עוד שם ד' משלימים לעשרה אע"פ שאין מתפללים בפועל, וראיתי בס' שו"ת מנחת אלעזר ח"ב סוס"י ע"ז פסק כן למעשה, עכ"ל.

¹ הערת המגיה והמעתיק: מה שציין לשו"ת מנחת יצחק ח"ט סימן ז', כבר מתחיל בענין זה בסימן ו', וסימן ז' הוא "עוד בענין הנ"ל".

² וז"ל: בפחות מי' וכו'. עיין בח"א כלל ל"א סי"א שנסתפק אם יש איזה בני אדם שלא שמעו הקריאה אם מותר לקרות עוד הפעם בשבילם דאפשר דלא תקנו אלא כשכל העשרה הם חייבין בקריאה והראני גדול אחד שמפורש בר"ן רפ"ק דמגילה בסוגיא דמגילה בזמנה קורין ביחיד דברובן שלא קראו סגי עיי"ש.

¹ וז"ל: אבל אם צריך לחזור לאחוריו וכו'. ויושב בביתו פשוט דדינו כמו לענין נט"י דפסק הח"א דדינו כמו מלאחריו ודי עד מיל עיי"ש, דחד מימרא בגמרא איתמר בענין זה אתרווייהו, וכמה דינין ילפינן לענין זה מנט"י לענינו, עיין בדברי חמודות בפרק היה קורא. וכן מוכח בפרישה דרק לפי דעת התוספות אין צריך לחזור אחר מים בביתו אם אין לו, אבל לפי דעת הר"ף והרמב"ם דפסק השו"ע כוותיהו גם בבית מחוייב לחזור אחר מים, ודינו כמו מלאחריו. ודברי הפמ"ג במ"ז באות ב' שכתב באופן אחד דהמחבר דמיקל ברל"ג ס"ב הוא משום דבביתו וכהפרישה, לא נהירא, דא"כ לא היה לו לטרוח לחזור לאחוריו עד מיל בהולך בדרך, דהא בהא תליא כמב' בהפרישה. גם באות ג' במ"ז משמע שחזר מזה שכתב דאם באמצע ק"ש או פסוקי דזמרה נגע במקום מטונף צריך לילך אחר מים המזומנים בעיר ליטול ידיו, ופשוט הוא, משמע מזה דאפילו אם אין מים מצויים לפניו כיון שידיו מלוכלכות ויודע שיש מים בעיר צריך לילך אחריהן. אך להיפך קשיא לי א"כ יוצרך לחזור אחר מים עד מיל, דהפרישה לא כתב קולא שלו דבביתו רק לפי שיטת התוספות, משא"כ לפי מה שפסק המחבר כהר"ף והרמב"ם עד מיל היה לו לחזור. ואולי דהפמ"ג עשה דרך מיצוע בין אלו הדיעות, ופסק דלאחר מים המזומנים בעיר יש לו לחזור. ואין העולם נוהגין להחמיר בזה כהפמ"ג להפסיק באמצע פסוקי דזמרה ולחזור אחר מים המזומנים בעיר, דע"פ רוב יבטל עיי"ז מתפלה בצבור, וכבר הקילו בזה הב"ח והא"ר וכמו שכתבתי במ"ב ס"ק כ', עכ"ל.

מכתבים שנתקבלו בשולחן המערכת

• בתקופה האחרונה - בענין ה"שיעורים בהלכות שבת" •

האם הייתם יכולים לשלוח אלי הספר "שבת בשבתו" הן על סימון ש"א והן על סימון ש"ב? אנו לומדים כעת קצת מענינים אלו בכוללינו.

יישר כח

שמשון גרינפעלד

עיר התורה לעיקוואד

*

נא להשימני על הרשימה לקבל שיעורי הרב שטראסער דרך האימעיל.

נ. צעהנווירטה

בארא פארק יצ"ו

*

נא לחזור ולשלוח אלי השיעורים מפרשת יתרו, משפטים, תרומה, מאיזה סיבה שהוא לא קיבלתם.

בברכת יישר כח גדול

נח קליין

*

שלום!

היכן ניתן להשיג סט ספרי שבת בשבתו כאן בארץ? בהוצאת וגשל אין את כל הכרכים אולי יש קרוב משפחה או תלמיד שניתן להשיג אצלו?

תודה

יוסף אברישמי

ארה"ק

שלום וברכה,

איך האב געוואלט בעטן צו איהר קענט מיר שיקן די קונטרסים אויף הל' שבת סי' ש"א, ש"ב, ש"ג, ש"ד, ש"ה, ש"ו אויף אי-מייל. מיין אדרעס איז: ...

איך האב געוואלט באדאנקן פאר די חשובע ספרים שבת בשבתו. ב"ה איך לערן אין א כולל אין דיל ניו דזערסי, און איך ניץ די ספרים זייער אסאך ווען איך געב חבורות אויף די מלאכות שבת. די ספרים זענען זייער קלאר און מסודר. די עולם האט זייער הנאה אויך פון דאס וואס איר ברענגט ארויס הלכה למעשה מיט די היינטיגע שאלות. א גרויסן יישר כח. די אייבערשטער זאל העלפן איהר זאלט קענען ממשיך זיין בעבודתך הקדושה ללמוד וללמד, און ארויס צו געבן אזעלעכע ספרים אויף כל התורה כולה.

יישר כח

מ. הורוויץ

עיר התורה לעיקוואד

*

אם אפשר לשלוח קונטרסים של שיעור של הרה"ג ר' בן ציון שטראסער שליט"א על סימון שו שז.

יש לי הכרת הטוב.

יישר כח.

נתן נטע קויפמאן

*

תשובה בענין עשיית דבר שאינו מלאכה גמורה קודם הבדלה

אברהם צבי פריעדמאן

דומ"ץ דק"ק אור פני יהושע גאלאנמא

מח"ס אוצר הלכות

ברוקלין נ"י יע"א

בעזהש"ת

החיים והשלום, מאלקי מרום, קרנו להרים, לידידנו עוז רב פעלים, נערץ ונכבד. כפי ישרים, בהילולים ותוארים

שבחים ורעים, מעשיו ופעולותיו מהוללים בשערים, ה"ה

ידידנו וידיד כל בית ישראל, הרח"ג המפואר כבוד שמו מפארים

הר"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א

אב"י בעאב"י בארא פארק יצ"ו

ומחבר הרבה ספרים חשובים

אחדשה"ט כראוי ובכבוד;

א) אנא נפשי כתיבה יהבית, על שאלת מע"כ שנשאל כמי שהי' לו יאצ"ט במוצש"ק, ומיד אחר שבא לביתו אחר תפלת ערבית, קודם הבדלה על הכוס הדליק נר יאצ"ט, אי עביד שפיר, או הי' לו להמתין עד אחר הבדלה על הכוס, ומע"כ ציין לדברי השו"ע ונו"כ (בס"י רצ"ט סעי' י) בענין עשיית מלאכה לפני הבדלה.

ב) הנה בשו"ע (ס"י רצ"ט סעי' י) איתא דאסור לעשות שום מלאכה במוצאי שבת עד שיבדיל, אפי' לאחר זמן מוצ"ש, דכל שלא הבדיל עדיין עליו קדושת השבת, ואם אמר 'ברוך המבדיל בין קודש לחול' או שהבדיל בתפלה, מותר בכל מלאכה אפי' עדיין לא הבדיל על הכוס, (חז"ן מלאכול דאסור עד שיבדיל על הכוס).

ג) ויש מהדרים שאין עושין מלאכות גמורות (האסור מה"ת), עד אחר סדר קדושה שאחר תפלת ערבית, עי' במג"א (שם סק"ז) בשם הדרבי משה ואו"ז, ועיי"ש דכן הוא בזוה"ק (פ' במדבר), ועיי"ש בסו"ד דכן יעשה בעל נפש, וכן הוא בשו"ע הרב (סעיף י"ט) וז"ל 'וכל בעל נפש יחמיר לעצמו שלא להדליק ולא לעשות שום מלאכה קודם סדר קדושה של הצבור, אע"פ שבכר הבדיל בתפלה וגם אמר המבדיל, וכל העושה מלאכה קודם סדר קדושה אינו רואה סימן ברבה לעולם מאותה מלאכה, אבל מלטול הנר וכיוצא בזה מותר מיד אחר שהבדיל בתפלה או אמר המבדיל' עכ"ל (ולכן אין לעשן ציגערעטל מיד אחר תפלת ערבית קודם אמירת ואתה קדוש, עי' בכף החיים שם סק"ה).

ד) ועו"כ המג"א (שם), דבזוהר (בראשית) כתב עונש גדול שלא להדליק עד אחר שהבדיל על הכוס, ולכן יש מחמירים על עצמם ואין עושים מלאכה עד אחר הבדלה שעל הכוס, וכ"כ התורת שבת (שם סק"ז) וכף החיים (שם סק"ט), ובן נהג המהר"ם אש ז"ע (זכרון יהודה) והחזו"א (ארחות רבנו ח"ג עמ' רל"ו).

ה) אולם כל זה מכה חומרא, אבל מעיקר הלכה כתבו הפוסקים להקל, וכמ"ש המג"א אחר שהביא דברי הזוה"ק הנ"ל ז"ל לא ראיתי מי שחושש לזה, אלא המנהג פשוט להדליק אחר שהבדיל בתפלה וכמ"ש בזוהר פרשת במדבר שלא להדליק עד אחר סדר קדושה, וא"צ להמתין עד הבדלה על הכוס, וכן נהגו עלמא דכל שכבר הבדילו בתפלה, או אמרו ברוך המבדיל, עושה מלאכה, ואין ממתינים עד אחר הבדלה שעל הכוס, וגם לא ראינו ולא שמענו בתשעה באב שחל ביום ראשון (או ביום שב"ק ונדחה ליום ראשון), שלא יעשו מלאכה (כהדלקת נר וכדו'), עד מוצאי ת"ב שמבדילין אז על הכוס.

ו) ולכן בנידן דידן שנשאל לענין הדלקת נר יאצ"ט, בוודאי שפיר מותר להדליקו אחר קדושה דסדרא, וא"צ להמתין עד אחר הבדלה שעל הכוס, ואף לדעת המחמירים הנ"ל, י"א דהיינו דוקא במלאכה שיש בה טורח, אבל מלאכה שאין בה טורח כהדלקת הנר וכדו', א"צ להחמיר כלל, עי' בשע"צ (סקנ"א) בשם הדרך החיים, וכע"ז כתב בסידור היעב"ץ (בדיני הבדלה על הכוס) דאינו אסור לפני הבדלה על הכוס אלא במלאכה קבועה, דחיישינן שמא יפגע בהבדלה שעל הכוס, אבל בהדלקת נר וכל מלאכה קלה שאין בה שיהוי מותר.

וגם בפעם הזאת אנצל ההזדמנות להודות למע"כ על שדרכו תמיד לשלוח הקונטרסים וגליונות החשובים, מלא מוסר ויר"ש, ודברי אגדה ודברי הלכה, יהא חלקי עמו.

ובזה אצא בכרכת הדיוט שיזכה מע"כ להרבות פעלים לתורה ותעודה, ולזכות הרבים בחיבוריו החשובים עוד רבים בשנים מתוך בריאות השלימות לאורך ימים, מתוך נחת והרחבה, ויזכה לראות רב תענוג ונחת דקדושה מכל יוצ"ח זרע ברך ד' וכט"ס, עדי נזכה ונחי' ונראה בקרוב בהלו נר משיח צדקינו על ראשינו בב"א.

הכו"ח ידידך דורש שלמדך הטוב כל הימים יום ו' תמוז תש"פ לפ"ק.

הק' אברהם צבי פריעדמאן

שאלה בענין קבלת פני רבו עם מסיכה

ב"ה. להגאון האמיתי הישר והנאמן מאד

רבי אלכסנדר אליעזר שליט"א

הסתפקתי בשעת הקורונה האם יוצאים קבלת פני רבו עם מסיכה ?

כברכת כהנים באהבה כעתירת

גמליאל הכהן רבינוביץ

מח"ס "גם אני אודך", ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

**די מערכת נעמט אן צו מפרסם זיין פון מחברים און מוציאים לאור
זייערע ספרים בחנם אין כסף, אן קיין שום באדינגונגען אדער תנאים.**